

dpl

beti belokranjska
trikotajna
industrija
metlika

beti belokranjska
trikotajna
industrija
metlika

vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET

Leto XII Številka: 8
Metlika, 14. novembra 1986

DOBOVA

beti 30

Cigareto? Ne, hvala!

O kajenju je bilo že veliko povedanega, napisanega. V zadnjih nekaj letih pa je moč opaziti, da je bilo tudi že marsikaj storjenega za to, da bi kadilci spoznali, kako škodljivo je njihovo početje in ne nazadnje, da bi tudi zaščitili nekadilce pred kadilci. V nekaterih državah je z zakonom prepovedano kaditi v zaprtih prostorih, kjer se zbira veliko ljudi. Pri nas na to opozarjajo zgovorni napisi »Hvala, ker ne kadite.« »V tem prostoru ne kadimo«. Pa jih upoštevamo? Veliko besed je v zadnjem času tudi o kajenju med mladimi. S cigareti v ustih je moč srečati že osnovnošolce. Kako naj bi jim pomagali? O vsem tem in še marsičem so tokrat razmišljali naši delavci.

ZLATA PERŠIN, pregledovalka gotovih izdelkov v tozdu

v Žakanju: »Hudo mi je in pretrese me, ko vidim mlada dekleta, kako kadijo. Danes je že težko najti tisto, ki tega ne počne. To je le razvada in to slaba, da ne rečem škodljiva. Sicer pa menim, da bi morali biti kadilci vsaj uvidevni do nekadilcev. Prepričana sem, da s povišanjem cen cigaretom ne bi zmanjšali kajenja, saj so se cene že večkrat dvignile, pa ni bilo nič boljše. Manj kajenja bi bilo le, če bi se kaj premaknilo v glavah kadilcev.«

MIRJANA MIKULANDRIČ, šivilja v tozdu Žakanje: »V družbi pokadim cigareto ali dve, sicer pa nisem zagrizena kadilka. Prav je, da se na sestankih, avtobusih ne kadi, žal pa je manj discipline na vlakih. Vendar je veliko odvisno od morale ljudi. Kar se kajenja

tiče, sem neodločena: nisem ne za ne proti. Zavedam pa se, da je škodljivo. Tega se zavedajo tudi kadilci, a jim je to malo mar.«

ALOJZ FIR, vzdrževalec v tozdu Žakanje: »Včasih sem

kadil, a sem nehal, ker je škodilo mojemu zdravju. Vendar pa nisem proti kajenju. Da je škodljivo, o tem ni dileme, vendar pa posledice v glavnem čuti le vsak sam. Sicer pa ne bi smeli biti kadilci tako samozavestni in vase zagledani in upoštevati nekadilce, posebno še, če so slednji v večini, prav tako pa paziti na čisto okolje, ne pa, da so ogorki razmetani vsepovsod po tleh, pa naj bo na ulici, v lokalih ali kjerkoli že.«

ANTONIJA KRALJ, učenka 2. razreda srednje šole tekstilne usmeritve iz Metlike:

»Sama nisem kadilka, vendar kar precej mojih sošolk kadi. Nekatere celo raje pokadijo ci-

gareto kot da bi šle na malico. Da pa je to škodljivo, vedo vse, saj smo o tem veliko govorili pri zdravstveni vzgoji. Vendar vsi nauki nič ne pomagajo. Če pa kljub vsemu kadijo, bi morale bolj skrbeti za red. Eno leto smo se kregali, preden so si končno kupile pepelnik. Kadijo namreč pred šolo ali na hodniku, saj za kajenje nimajo posebnega prostora. Še za pouk nam ga primanjkuje. Osebnostno sicer nisem proti kadilcem, me pa moti, če kadijo v moji prisotnosti.«

MIMICA ŽVAB, tehnologinja črnomaljskega tozda Konfekcija: »Sama nisem kadilka in tudi nisem proti kajenju, vendar pa ne odobravam, da ljudje kadijo tam, kjer ni dovoljeno. Akcija, da po prostorih nalepimo napise, s katerimi se zahvaljujemo ljudem, ker ne kadijo, je zelo dobrodošla. Čudi pa me, da so ljudem malo mar opozorila, da je prav kajenje eden od povzročiteljev raka. Posebno hudo pa je, da se na to poživljajo mladi in hočejo s cigareto v ustih dokazati, da so odrasli. Kar pa se kajenja v službi tiče, je to tudi velika zguba časa. Ne vem, s kakšnimi ukrepi bi zmanjšali število kadilcev, zagotovo pa vem, da ne z višjo ceno cigaretov, kajti marsikdo da za cigarete iz žepa tudi zadnji di-

nar, pa četudi za druge, bolj pomembne stvari zmanjka denarja.«

IVAN JAKLJEVIČ, vratar v metliški Beti: »Sam sem nekad bil kadilec in čeprav sedaj

nisem več, nisem proti tistim, ki jim je ena pomembnejših prijateljic cigareta. Kar naj kadijo, vprašanje pa je, kje. V majhnih prostorih zagotovo ne, tudi tam, kjer je veliko ljudi, ne. Drugo vprašanje pa je, kdo kadi. Prepovedal bi to početje nosečnicam in mladim, toda vem, da bi bil potem prepovedan sad zanje še slajši. Vsak bi moral sam vedeti kdaj in kje sme kaditi in kdaj ne.«

ANICA PEČARIČ, izmenovodja v črnomaljskem tozdu Konfekcija: »V našem kolektivu imamo poseben prostor za kajenje in veliko delavk gre po večkrat na dan kadit,

kar je zelo moteče za proizvodnjo. Sama ne kadim, je pa, po mojem mnenju, kajenja vse preveč, zlasti med mladino. Mislim, da bi morali tako učitelji kot starši bolj bdeti nad odraščajočo mladino. Vem, da kajenja ne bi mogli preprečiti, gotovo pa bi ga lahko omilili, če bi ljudi bolj osvestili na primer s predavanji, diapositivi, da bi spoznali, kako je to škodljivo. Po drugi strani pa je res tudi, da si mnogi zdravniki zelo prizadevajo osvestiti ljudi, učinek pa je ravno nasproten: vse bolj kadijo.«

IVAN KRALJ, mehanik v črnomaljskem tozdu Konfek-

cija: »Bil sem kadilec, a nisem več, ker je tako bolj zdravo. Sicer pa mora biti vsak človek toliko zrel, da sam pri sebi razčisti ali naj kadi ali ne. Nobenemu ne moremo zapovedovati. Nisem proti kajenju, naj pač vsak dela, kar hoče, saj živimo v demokratični deželi.«

M. B.-J.

Poročilo o letovanju

V poletni sezoni 1986 so naši delavci letovali v počitniškem domu v Seči, v prikolicah, ki so last DO Beti na Krku, Rabu in Pagu in v privatnih apartmajih v Novigradu, ki smo jih najeli pri Globtourju. Letovalo je 165 družin naših delavcev.

Seča — V počitniškem domu, ki je bil odprt od 3. 7. — 29. 8., so letovali po 7 dni. V tem času je bil dom polno zaseden, razen v prvem in zadnjem tednu počitniškovanja. V tem času je tu bivalo 95 družin. Od 92 družin je bil vsaj en član zaposlen v DO Beti. Poleg njih je v Seči letoval tudi en poslovni partner s svojo družino in dve družini, ki sicer nimata nikakršnih stikov z DO Beti. Skupno je bilo v Seči na oddihu 345 ljudi, kar pomeni 2415 nočitev.

Prikolice — V prikolicah na Krku, Rabu in Pagu je letovanje trajalo 10 dni. Med glavno sezono je bilo vseh 9 prikolic zasedenih. Pred sezono in po njej pa je bilo še prosto. Največje povpraševanje je bilo za letovanje na Pagu, kar ni čudno, saj so prikolice a razliko od ostalih, ki so že precej dotrajane, nove. V prikolicah je letovalo 51 naših delavcev z družinami, sorodniki ali prijatelji in ena družina poslovnega partnerja.

Apartmenti — V času kolektivnega dopusta smo najeli apartmaje v Novigradu preko turistične agencije Globtour. V njih je letovalo 18 družin naših delavcev. Izkušnje z najemanjem apartmajev so negativne, saj niso vsi bivali v enakih pogojih in nekatere družine niso bile zadovoljne z namestitvijo. S to prakso v bodoče ne kaže nadaljevati. M. RUS

Pregled 30-letnega delovanja IGD Beti

Ko govorimo o delu in namenu IGD Beti, ne moremo mimo tega, da imamo pred očmi tudi razvoj DO Beti, kajti kakor je rasla Beti, tako je vzporedno z njo raslo in napredovalo tudi gasilsko društvo. Modernejša je postajala Beti, modernejše je bilo društvo.

Ob selitvi »Belokranjke« iz Črnomlja v novozgrajene prostore današnjega Novoteksa leta 1956 se je podjetje preimenovalo v Beti. S preselitvijo Beti v Metliko se je v njej zaposlilo tudi nekaj članov metliškega gasilskega društva, ki je najstarejše na Slovenskem in ti so hitro spoznali, da v tekstilnem podjetju lahko kaj kmalu pride do požara, že ob najmanjši nepredvidnosti ali okvari na elektro izolacijskem sistemu, pri bombažu pa je ob določenih pogojih možen celo samovžig. Torej-ustanovitev društva ni bila nikakršna muha, kot bi na tem področju, kjer gasilstvo z bogato tradicijo daje svojevrsten pečat tudi družbenemu življenju, lahko pričakovali, temveč ga je narekovala potreba in potencialna nevarnost, da rdeči petelin uniči edino industrijo, ki je na področju občine Metlika takrat bila.

In tako je že istega leta, kot je iz Belokranjke nastala Beti, bila ustanovljena tudi PDG Beti. Ustanovni člani društva in hkrati tudi člani prvega upravnega odbora, so bili: Jože Vrtačič, Jože Jaklič, Alojz Štampfelj, Ivan Brodarič, Anton Kočever, Anton Gregorčič, Anton Krese, Franc Petrovič in Jože Gršič. Na ustanovnem sestanku društva je bil za prvega predsednika izvoljen Alojz Štampfelj za prvega poveljnika Ivan Brodarič.

Naslednjega leta se je DO Beti na predlog republiškega ministrstva za industrijo preselila v prostore dijaškega internata na Pungartu, kjer so se v PGD začele vključevati tudi ženske, saj je bila Beti, še bolj kot danes, pretežno ženski kolektiv. Leta 1957 so bile za člane društva kupljene tudi prve delovne uniforme. V paradnih uniformah pa so se gasilci društva prvič pojavili na veliki svečanosti ob 100-letnici PGD Metlika leta 1969.

Ker se je DO Beti v svojih začetkih srečevala s številnimi težavami, ki so zavirale hitrejši

razvoj, so bila tudi sredstva gasilskega društva precej skromna, delno si je društvo pomagalo tudi s članarino, ki so jo člani plačevali vse do leta 1968. Pri vajah pa je bilo društvu v veliko pomoč oprema, ki jim jo je posojalo PGD Metlika, ki je bilo našemu društvu v veliko oporo in ni imelo takšnih problemov, saj je bilo kot najstarejše društvo deležno velike finančne podpore občine in tudi Republiške gasilske zveze.

Leto 1973 pomeni pomemben mejnik v delovanju društva. Takrat so preuredili star kombi v prvo gasilsko vozilo, prav tako pa je bila kupljena motorna brizgalka Rosenbauer, ki je bila takrat ena najmodernejših, pa tudi danes ni za v staro šaro. Kombi pa je služil društvu le eno leto, saj je postalo jasno, da so stroški vzdrževanja starega vozila, ki je bilo vedno v okvari, predragi. Že leta 1974 je v tovarno pripeljal nov gasilski kombi, ki je tu ostal do danes.

Gasilsko orodišče se je stalno selilo (6-krat) iz prostora v prostor. Od skladišča na Pungartu preko kontejnerja do sedanjega orodišča ob skladišču pri SŠTU. To sicer ni nič tragičnega, saj smo v Beti navajeni na selitve, vendar pa se ob takšnih priložnostih številna oprema poškodovala, pa tudi pogubila. Upajmo, da bodo sedanji prostori na razpolago društvu za daljši čas.

IGD Beti se ukvarja z najrazličnejšimi aktivnostmi na področju gasilstva. Udeležuje se s tekmovalno desetino vseh

tekmovalnj, ki jih prireja občinska gasilska zveza (tudi rezultatski uspehi niso izostali) v moški in ženski konkurenci, sodeluje v akcijah NNNP, še posebno pa so aktivni v društvu ob mesecu varnosti pred požari, skrbijo za usposabljanje članov in članic društva, vse zaposlene učijo rokovanja z gasilnimi aparati, tako da vsak lahko zaduši začetni požar, kar se je večkrat pokazalo tudi v praksi, predavanja so organizirali tudi za TOZD izven Metlike.

IGD Beti skrbi tudi za navezovanje stikov in izmenjavo izkušenj z drugimi GD. Društvo je pobrateno z IGD Belt Pamučna industrija iz Duge Rese.

V dosedanjem obstoju so gasilci iz Beti le enkrat resno posredovali v DO, in sicer 22.8. 1975, ko je gorelo ostrišeje v barvarni. Bilo je sicer več manjših požarnih izbruhov, ki pa so bili pravočasno pogašeni in ni prišlo do večjega ognja. So pa naši gasilci posredovali pri vseh večjih požarih v občini in njeni okolici.

Prav je, da se ob 30-letnici društva spomnimo vseh dosedanjih predsednikov in poveljnikov društva.

Predsednik: Alojz Štampfelj, Ivan Brodarič, Ivan Veselič, Jože Gerkšič, Jože Pirkovič, Jože Štrucelj, Bojan Cimerman, Dušan Rus.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Končno smo začeli

Po dvoletnem zapletu s kranjsko tekstilno šolo nam je končno uspelo pričeti s predavanji na oddelku za odrasle smeri tekstilno konfekcijski tehnik. Predavanja bodo popoldne, in sicer vsak drugi teden v učilnicah Srednje šole tekstilne usmeritve Metlika. Vpisalo se je blizu trideset slušateljev, ki imajo že končan troletni program naše šole.

Najprej bodo poslušali predavanja in delali izpite iz predmetov, ki jih v dosedanjem končanem programu niso imeli. Tako naj bi do 1. 9. 1987 opravili šest manjkajočih izpitov. Po tem datumu se bodo vpisali v četrti letnik. Predavatelji so iz metliške Srednje tekstilne šole, za tuji jezik pa zunanji sode-

lavec, sicer učitelj v Osnovni šoli Semič.

V zadnjem letniku bodo morali opraviti kandidati enajst izpitov. Od njihove pripravljenosti in prizadevanosti je odvisno, kdaj bodo šolanje zaključili.

Za oddelek višje mariborske tekstilne šole so bili kandidati evidentirani že pred dvema letoma. Sprva smo nameravali organizirati predavanja v Metliki, a se je izkazalo, da bi to stežka zmožla. Nekaj zaradi oddaljenosti od Maribora, še bolj pa zaradi visokih stroškov.

Povezali smo se z novomeškimi tekstilnimi delovnimi organizacijami, z njimi bomo skupno izvedli oddelek. Prijavljeni slušatelji so že dobivali obvestila. Pričeli bodo s pripravljanim tečajem iz kemije, fizike in matematike, naslednje šolsko leto pa bodo pričeli s predavanji iz prvega letnika.

M. R.

OBVEZNO PREBERITE

Branko Mikulić v TV oddaji

● Analiza tretjega trimesečja kaže, da se je ustavilo obdobje padanja proizvodnje in izvoza. Plačilna bilanca bo letos četrtič zapored pozitivna, poleg tega pa bomo poleg obresti odplačali tudi del glavnice, po pričakovanjih celo več kot milijardo dolarjev.

● Še naprej smo nezadovoljni z rastjo cen (ta se je sicer zmanjšala za 30 odstotkov v primerjavi s prvim polletjem), splošno in skupno porabo, tudi negospodarske naložbe niso dovolj omejene.

● S primarno emisijo smo želeli spodbuditi izvoz, toda veliko sredstev je šlo v druge namene.

● Zvezni izvršni svet bo vzel rajal pri realnih obrestnih stopnjah.

DELO V KROJILNICI —

Tudi ta posnetek je iz Dobove, iz krojilnice. Podobno kot v vseh naših tozdih je v teh dneh tudi v Dobovi dovolj dela, saj je naš, pa tudi del zunanega trga, naše izdelke lepo sprejel. Zato je še kako pomembno, kako poteka delo v krojilnici, kjer se lahko veliko materiala privarčuje, pa tudi uniči. Za delavke v tej krojilnici pa velja, da so varčne, torej, da gre v odpad le malo blaga. (Foto: G. Rován)

● Na področju osebnih dohodkov bo treba odpraviti navado, da porabimo več kot ustvarimo. Dolgo smo porabljali za deset odstotkov več od družbenega proizvoda.

● Za rešitev čaka 2650 zahtevkov za podražitev izdelkov. Nekateri so nerealni in če bo potrebno, se bo ZIS zavzel za strožji režim nadzora cen tistih proizvajalcev, ki zahtevajo preveč. Če ne bo šlo drugače, jim bomo stopili na prste z ekonomsko prisilo, karšna je na primer omejitve posojil.

● Družbeno ozračje za uredničenje gospodarske stabilizacije je — resnici na ljubo — splošno neugodno. Vsi smo za načela z izjemami zase. Nespoštovanje dogovorov postaja skoraj pravilo, ki se lahko prelevi v »vrlino«.

● Inflacija se izplača vsem, ki imajo monopolističen položaj, nimajo pa ne domače ne tuje konkurence.

● Z davčno politiko bomo v prihodnjem letu poskušali spodbuditi boljšo izrabo zmogljivosti, tudi z večizmenskim delom in večjim zaposlovanjem.

● Tretji paket ukrepov bo v davčno politiko vnesel socialno vsebino.

● Ne vem za predloge o večjem obdavčenju zasebnih stanovanj, pač pa bi bilo treba razmisliti o revalorizaciji stanovanjskih posojil.

● V prid razvoju drobnega gospodarstva moramo odpraviti zapleteno administrativno regulativo.

● V drobnem gospodarstvu se da zaposliti precej več delavcev, kot si mislimo. Po neki oceni naj bi imeli naši delavci na začasnem delu v tujini na svojih računih toliko denarja, kolikor zanaša naš zunanjetrgovinski dolg. Za to je treba zagotoviti dolgoročne stabilne pogoje vlaganja v drobnogospodarstvo.

● Zapiranje trga (tudi občinskega) presega vse meje...

● Monopolni dohodek, ki nastane z zidanjem cen, bi bilo treba dobro obdavčiti in ga uporabiti za razvoj vsega gospodarstva.

● Leto 1987 bomo začeli s sprejetimi sistemskimi zakoni, ki bodo veljali za vse enako.

● Gotovinskih deviznih posojil ni in jih ne bo. Še naprej pa ostajajo stanovanjska posojila na podlagi prodanih deviz.

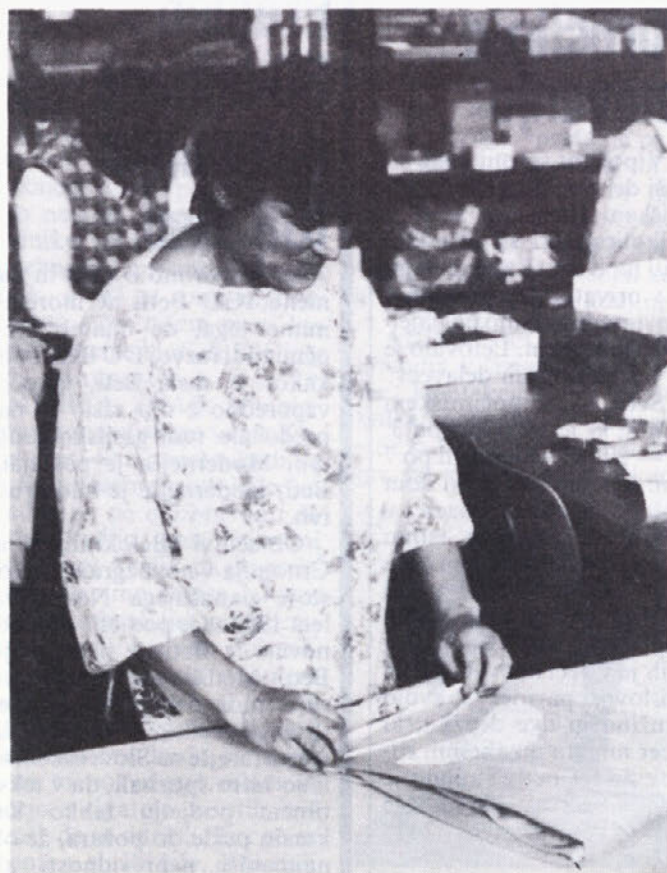
● Deviznih računov ne bomo nacionalizirali!

● Zavzeli se bomo za to, da bodo v prostih carinskih prodajalnah kupovali vsi Jugoslovani.

● Depozita ne bo!

● Če bi znova izbiral člane Zveznega izvršnega sveta, bi izbral isto »posadko«...
Jugoslovanska loterija — 43. kolo

(uradno poročilo)

PAKIRANJE GOTOVIH IZDELKOV — Vsako delo zahteva svojega mojstra. Tudi pakiranje gotovih izdelkov zahteva pridne in strpne roke in dela je za marljive delavke več kot dovolj. Na naši fotografiji smo pri delu »zalotili« tovarišico Ljubico Krčan, ki je v kratkih besedah opisala delo in povedala, da je z njim še kar zadovoljna. (Foto: G. Rován)

Nasvidenje ali na svidenje

Blizu trgovine smo postavili novo plastično tablo. Na eni strani piše Beti, na drugi pa nasvidenje. Beti s črnim in z rdečo piko. Nasvidenje pa skupaj in NAROBÉ. Nasvidenje ni nasvidenje ampak NA SVIDENJE — Narazen. Tako predpisuje slovenski pravopis. Na dragi in lični tabli je torej napaka, in to samo zato, ker ni nihče vprašal, če tega sam ne ve, kako se piše NA SVIDENJE.

Smo pač vsevedni in nam je pod častjo kar koli vprašati. V Srednji šoli tekstilne usmeritve imamo TRI slaviste, ki vedo, kako se piše na svidenje. Toda ne: ne bomo vprašali, raje grešimo, raje se smešimo pred vsemi, ki bodo hodili mimo tabele NASVIDENJE.

Pisec teh vrstic sicer ne ve, kdo je velel napisati napačno besedo, to ga tudi ne zanima, zanimivo se mu zdi le to, kako so posamezniki samozavestni v svojem neznanju. Pa ne gre samo za NASVIDENJE. Stvar je, če jo globlje premislimo, veliko šokantnejša.

Poglejmo samo naše zapiski, dopise in druge čečkarije, ki gredo iz Beti. Napak je toliko, da se človeku postavijo dlake pokoncu. Zoper slovensko culokafriščino ne pokrene nihče ničesar. Je že tako, da je vsakdo zadovoljen s svojo pametjo, pa četudi jo je le za naprstnik. Ne re za to, da bi bili vsi slavisti, ampak zato, da bi nepoznavalci materinega jezika (slovenskega) povprašali tiste, ki ga obvladajo.

Pa spet ne gre samo za jezik. Enako se dogaja tudi na drugih področjih. Premalo je sodelovanja, vse premalo dopolnjevanja znanja. Zabubljene v svoj svet smo prepričani o svoji in zgolj o svoji strokovnosti. O svojem znanju velikokrat polovičnem in bežnem. Skoraj častimo neznanje. Najprej svoje, nato še sodelavčev. Slednje zaradi samozaščite. Nič nas ne sme presenetiti. Saj nas tudi več ne, kajti človek je navajen in pripravljen že na prav vse. Ne bi mi vzelo sape, če bi videl trgovko, kako striže komercialnega direktorja ali vratarja, kako vozi službeni avto.

Včasih smo rekli: vsi za enega, eden za vse. Danes je ostal samo drugi del reka: eden za vse. Dokler bo tako, bo še več napisov NASVIDENJE.

Toni Gašperič

ROJSTVO TOVARNE:

Težki, a lepi časi

V zadnjih nekaj številkah smo predstavili naše delavce, ki so se zaposlili v Beti kmalu potem, ko je bila ustanovljena. Tokrat pa smo se pogovarjali z Maro Jurejevčič, ki se je v predhodnici Beti, Belokranjki, zaposlila že leta 1955 in sicer kot obračunalka osebnih dohodkov, kar je delala ves čas do danes, le da ima sedaj naziv referentke za splošne zadeve.

Ko se je leta 1956 Belokranjka preselila v Metliko kot Beti, je odšla z njo tudi Mara, po dveh letih pa se je znova vrnila v Črnomelj. Ko se spominja tistih prvih službenih let pravi, da je bilo lepo, čeprav je bilo težko. »Bilo nas je malo, zato smo se razumeli kot bi bili vsi ena družina. Takrat tudi nismo gledali na vsak dinar, ljudje so bili bolj sproščeni.« Jurejevčičeva je imela poleg dela še vrsto funkcij, vse do republike, kjer je bila delegatka v republiškem sindikalnem svetu. Sedaj pa se je vsega tega že otesla. Pripravlja se že na pokoj, kamor bo odšla 1. februarja prihodnje leto. »Vem, da mi v pokoju ne bo dolg čas, a se ga ne veselim. Preveč sem se navadila na sodelavce. Pa kaj hočem! Delovno mesto moram odstopiti drugim, mlajšim. Če bi bile pokojnine nekoliko višje, bi se morda nekoliko bolj veselila, tako pa ima

vse skupaj grenak priokus,« pravi Mara in pristavi, da so službena leta kar prehitro minila. »Ko se zaposliš, si mlad, ko odhajaš iz kolektiva, pa si že stara mama,« pripomni.

Ko jo povprašamo po veselih in težkih trenutkih, pove, da je bilo obojih obilo. Skoraj dve leti je izračunavala plače »peš«, torej le s svinčnikom. »Potem smo dobili računalnik-mlinček, ki je bil zlata vreden. Vendar pa niso sedaj, ko imamo vso sodobno tehniko, osebni dohodki nič prej, kot so bili takrat, ker nas je danes zaposlenih veliko več.«

Najbolj vesela pa je bila Mara takrat, ko se je po dveh letih vožnje v Metliko zopet zaposlila v Črnomlju. »Sin je bil star pet tednov, ko sem že šla v službo in čeprav sem delala le po 4 ure, sem bila zaradi slabih prometnih zvez od doma od 5. do 12,30 ure. Mnoge delavke pa so morale celo pustiti

Več novic iz Dobove

Iz naše temeljne organizacije iz Dobove imamo za Vezilo zelo malo prispevkov, zato pa bistveno več obljub. A kaj, ko z obljubami ne moremo napolniti Vezila. Zato smo se v uredništvu toliko bolj razveselili zajetne pošiljke, ki nam jo je poslal Goran Rován. Zaenkrat je več fotografij in kot vidite, smo novembrsko številko Vezila opremili v glavnem z njegovimi fotografijami. Upamo pa, da bo poslej še več pisanih prispevkov, predvsem pogovorov z našimi delavkami in delavci, in sicer o vseh stvareh, ki sestavljajo delavčev vsakdan.

Pa naj bo to pohvalni pogovor o hrani, o dobri organizaciji dela, o medsebojnih odnosih, o rekreaciji in drugem.

Seveda bi bili veseli tudi kritičnih prispevkov.

Prepričani smo, da se bo tovarišu Rovanu pridružil še kdo drug in da bomo imeli prihodnje leto iz te naše temeljne organizacije bistveno več prispevkov.

službo, ker niso imele varstva za otroke,« se tistih težkih časov, ko se je naša tovarna rojevala, spominja Jurejevčičeva.

Betko ima besedo

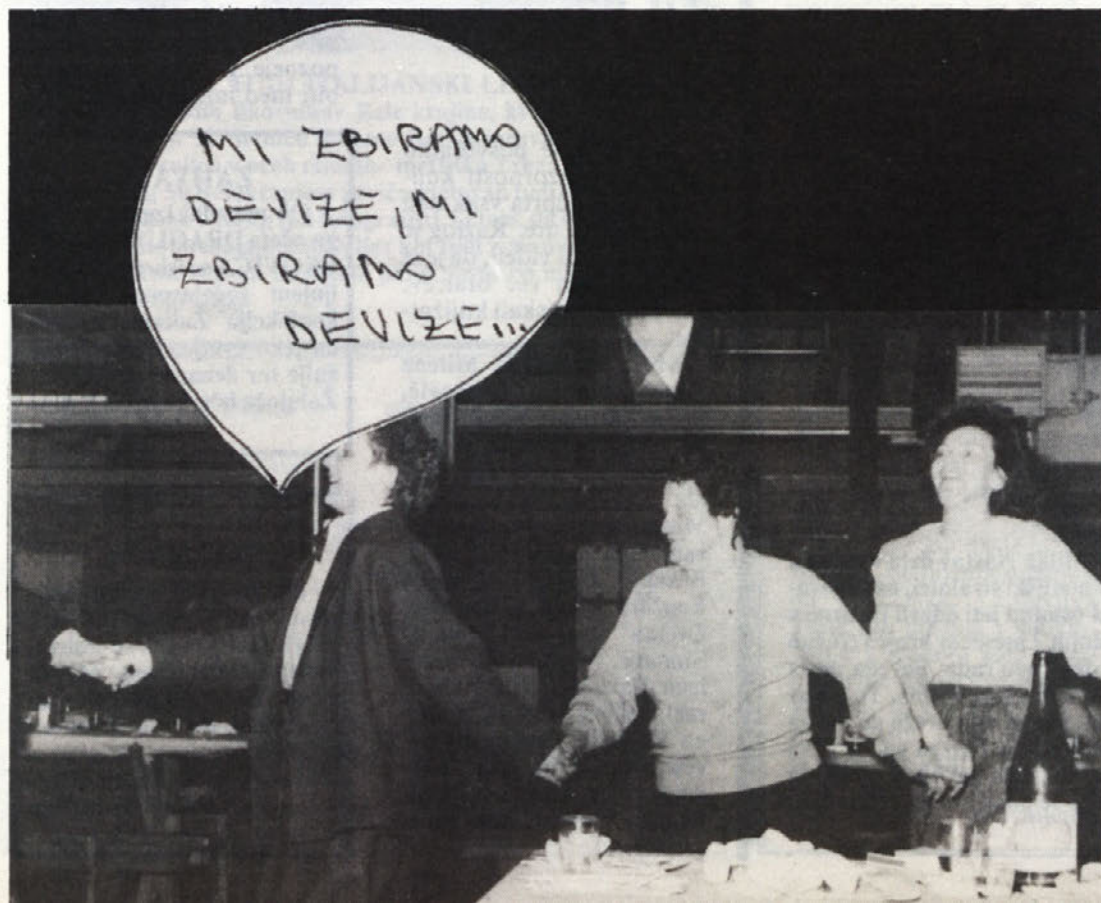
Metliške trgovine, ki ponujajo hrano, so slabo založene. Veliko slabše od črnomaljskih. Črnomelj pa je le 16 kilometrov od Metlike. Ali obratno. V Metliki so Mercatorjeve trgovine, v Črnomlju pa tudi Emonine. V Metliki ima Mercator monopol. Ugotovitev je torej jasna. Tam, kjer bi morale viseti salame vseh vrst, navadno visita dve, tri. Največja izbira je v buffetu pri avtobusni postaji (Betko mora tako zapisati, čeprav Metlika nima avtobusne postaje).

Podobno je s siri. Kruha največkrat zmanjka že dopoldne. »Nikoli ne vemo, koliko ga bomo prodali: enkrat več, drugič manj,« se izgovarjajo poslovodje. Ljudi njihove stiske, dvome ne zanimajo, hočejo le kruh. Kruha, za igre je že zmanjkalo časa. Stanje slabe založenosti vlada v Metliki že nekaj let. Nič ne kaže na to, da se bo kaj izboljšalo.

Betko se bo dotaknil tudi samopostrežnice pri miličniški postaji. Natančneje povedano: prihoda do nje, odkar je bilo zgrajeno s prometnimi nesrečami prenatrpano novo križišče. Dovoz je skoraj ilegalen, do trgovine se priguncate po neurejenem delu ceste. Če hočete peljati v obratno smer, morate biti šofer — virtuozi.

Na glavno cesto komaj pririnet. Dolgo je že tako. Niti najbolj obveščene babnice ne vedo, kdaj bo zadevščina urejena. Če je tako, ne bo kmalu, kajti pri nas pridejo neuradne informacije na svetlo vsaj leto dni pred uradnimi.

Betko bo izkoristil priložnost, da bo zapisal tudi kakšno besedo o prijaznosti trgovcev. Z njo se v Metliki ne moremo ponašati. Vemo, da so trgovci slabo plačani, vendar ne gre, da bi zavoljo tega dejstva kazali kisel obraz kupcem, ki so tudi slabe volje, ker je vse hudičevo drago. Kakšen nasmeh, pomoč, prijazna beseda s strani trgovcev ne bi škodila. Seveda ne gre, da bi se cel dan režali, kot se je na primer publika na večerih mednarodnega cirkusa Kellners.

ODMEVI

Protestiram in obtožujem hkrati

Izraz, da sem bil pretresen, je preskromen. Podpisovati me pod take vulgarnosti, kot se je to zgodilo v prejšnji številki Vezi-la, presega vse dopustne meje tolerance.

Pod fotografijo gole nes-podobnice, razvratnice in sejalke nemorale (mogoče celo raznašalke AIDS), ne dovolim pisati svojih inicijalk M. R., kaj šele, da bi si kdo drznil napisati ime in priimek v celoti. Ljudje so me ustavljali, me vpraševali za naslov prešuštnice, mi v žepu rinili DM in druge trdne reči, čeprav vemo, da v Beti ni korupcije, nadlegovali so me, naj jim izdam vsaj to, kje se nesramnica skriva.

To mi je vzelo veliko dragocenega časa, požrlo pa mi je tudi mnogo sicer že tako razhraljanih živčnih vozlov. Vsem, ki mislijo, da se pod M. R. skrivam jaz, naj osvežim spomin, da so to lahko tudi: Marija Roglič (M. R.), Martina Rus (M. R.), a tudi Marija Matekovič se je svojčas pisala Marija Rus (M. R.).

Če se bodo napadi na mojo nedotakljivo osebnost še nadaljevali, obljubljam, da bom nekega lepega dne zasačil golega glavnega ure-

dnika, objavil njegovo re-vščino njemu in njegovi družini v sramoto in pos-meh (prezir). Pa naj se na-rod smeje. Vsekakor pa imam namen tožiti vso impotentno uredništvo, saj kaj drugega ne morejo biti, če se gredo naslajat nad goloto žensk, ki zaslužijo več spoštovanja, če ne že za-radi drugega, vsaj zaradi 8. marca.

Zahtevam, da to pismo objavite, sicer bom menil, da ste navadna banda razši-rjevalcev dezinformacij.

M. R.

ODGOVOR M. R.

Gola ženska ni v da-našnjem času nikakršna sramota, saj stanejo na-vadne spodnje hlače že preko 1000 dinarjev. Torej ni več daleč čas, ko se bomo zgražali nad oblečenimi pred-stavnicami lepšega spola.

Moški del uredništva iz izkušenj zagotavlja, da ne gre za nikakršno packo, ampak za nedolžnico, ki si na pošten način služi di-narje, sicer bi s svojo plačo tekstilne delavke zdrknila na rob poštene eksistence.

M. R., kar slikaj glavnega urednika nagega, naj se vidi razkoš! Mi širimo dezinformacije, kaj?! Zdaj bomo mi krivi za nizke osebne dohodke, za razgaljevanja, za vse polres-nice in neresnice? Tega si ne dovolimo in M. R. naj ve, da smo tudi mi toliko pismeni, da bomo našli sod-nijska vrata. Tja lahko pripelješ tri Vlahe.

Urednik

DELO V LIKALNICI — Čeprav mnogi mislijo, da je delo v likalnici na moč enostavno, češ, saj jih vsaj zebe ne, pa ni tako. Ravno zaradi velikih temperatur je šivanje še zlasti naporno in zahteva veliko potrpežljivosti, spretnosti in seveda izurjenosti. V objektiv Gorana Rovana se je »ujela« Mojca Husak. Zaradi obilice dela z njo tokrat nismo poklepotali. (Foto: G. R.)

Tu so bralci

Zadnje čase posvečamo malo več pozornosti knjižnici, ki je odprta vsak dan od 9. do 10. ure. Razlog je ta, ker bi radi videli, da je iz dneva v dan več bralcev. Do zdaj so obiskali knjižnico:

Mira Starašinič, Milena Žugelj, Marija Matekovič, Sonja Škrinjar, Mira Miha-lič, Mojca Konda, Darja Žagar, Ljuljana Maršič, Ma-jda Povše, Jožica Cigič, Matjaž Rus, Andreja Drago-van, Vida Šegina-Matkovič, Branko Matkovič, Dragica Končar, Bojan Cimerman, Cvetka Kraševac, Martina Simonič, Martina Rus, Mi-lena Pavlovič, Miloš Ome-rzel, Jožica Brodarič, Mari-na Vukšinič, Branka Jureje-viči, Marica Predovič, Bern-arda Ivec, Jožica Gerkišič, Branka Viktorovski in Ruži-ca Režek.

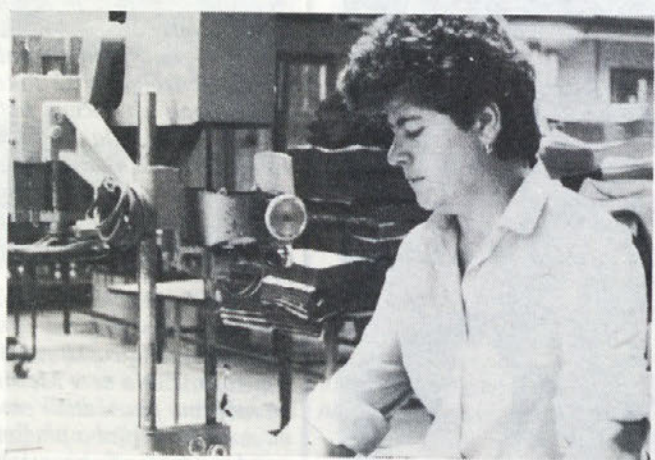
Imena in priimke smo za-pisali 28. 10. 1986. Če si je prišel kdo sposoditi knjigo pozneje, ga seveda ne more biti med imenovanimi.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega očeta DRAGUTINA MAR-KOVIČA se iskreno zahva-ljujem sodelavcem TOZD konfekcija Žakanje za po-darjeno cvetje, izrečeno so-žalje ter denarno pomoč. Žalujoča hčerka Mira Luku-nič z družino

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moje drage stare mame TONIKE BOGDANOVIC se zahva-ljujem sodelavcem TOZD Metraža — adjustirnica za podarjeni venec in izrečeno sožalje. Žalujoči vnuk Nikola Hra-nelovič z družino

SPRETNOST IN POGUM — Milka Nastav dela v tovarni Beti že dobrih 22 let. Začela je v metliški šivalnici, nadaljevala v krojilnici, odkar pa so pred osmimi leti odprli tovarno v Žakanju, dela v tem tozdu. Zadnjih 7 mesecev kroji s tračno žago in kot sama pove, ima to delo zelo rada. Seveda mora biti zelo natančna, zbrana, zato tudi nima norme. To pa ne pomeni, da ni kljub temu pridna, saj na dan ureže po okrog 1600 delov, odvisno seveda od materiala. Prizna pa, da je za to delo potreben tudi pogum, saj se lahko kaj hitro zgodi, da poleg blaga odreže tudi prst. Njej se doslej to na srečo še ni zgodilo.

POD POKROVITELJSTVOM
BETI:

V. Ex tempore mladih likovnikov Bele krajine

Kdor je hodil v petek, 3. oktobra 1986, po metliških ulicah, je verjetno opazil številne deklice in dečke, ki so z velikimi lesenimi ploščami in tempera barvicami skakali po mestnih trgih, iskali motive, risali, popravljali, se veselili in jezili.

To so bili udeleženci V. ex tempore mladih likovnikov Bele krajine, v okviru katerega je prišlo v Metliko kar osemindeset mladih, nadebudnih slikarjev, če jim lahko tako

rečemo, iz vseh belokranjskih osnovnih šol, iz SŠTU, iz CSS in iz šole s prilagojenim programom iz Črnomlja.

Celo iz Rončija so prišli trije mladi slikarji.

Ko so mladi umetniki končali s svojim delom, so se zbrali v menzi delovne organizacije Beti h krajši slovesnosti in kosilu, kajti delovna organizacija Beti je bila pokrovitelj letošnjega srečanja in dela mladih likovnikov bodo po končani razstavi v Ganglovem razstavišču in po belokranjskih šolah krasila prostore naše tovarne.

Organizator lepo uspelega srečanja je bilo občinsko Društvo prijateljev mladine. Največ zaslug za to, da je bil ex tempore že peto leto, da je torej že skoraj tradicionalen, ima tovarišica Mladena Brancelj, mentor mnogih generacij nadarjenih likovnikov.

M. RUS

LETOS PRVIČ TUDI ITALIJANSKI LIKOVNIKI — Na 5. ekstemporu mladih likovnikov Bele krajine, ki ga je v počastitev tedna otroka in 30. letnice tovarne Beti pripravila pod naslovom »Metlika in okolica v očeh mladih« metliška Zveza prijateljev mladine, so poleg 50 Belokranjcev prvič sodelovali tudi trije likovniki iz pobratenih Ronk v Italiji (na fotografiji). O tem, da so bili zadovoljni tako z gostoljubnostjo gostiteljev kot tudi z motivi za slikanje, ki jih v metliškem starem mestnem jedru zares ne manjka, pa priča tudi naša fotografija.

(Nadaljevanje s 3. strani)

Poveljniki: Ivan Brodarič, Jože Kokalj, Jože Pirkovič, Martin Fir, Peter Crnič, Srečko Nemanič in Alojz Kočevar.

Ne smemo pa pozabiti tudi mnogih drugih, ki so tako ali drugače veliko prispevali k razvoju društva, čeprav niso bili v društvu med vodilnimi. Prav tako ne smemo pozabiti na pomoč DO Beti, ki je vedno podpirala svoje gasilce in jih bo tudi v naprej. Upajmo, da te pomoči ne bo potrebno vr-

niti s konkretno akcijo, kajti gasilci bodo več storili s tem, da do požara sploh ne bo prišlo, kot z njegovim gašenjem.

Opravičujem se, če sem izpustil kakšen pomemben podatek ali osebo, kajti dokumentacija društva je skromna in nepopolna. Številne listine, zapisniki in poročila so se med selitvami izgubili in pri pripravi tega spisa sem se lahko zanašal le na pripovedi nekaterih najstarejših članov IGD Beti.

M. RUS

HITRO IN KAKOVOSTNO — V temeljni organizaciji v Dobovi so za stroji urne in izkušene delavke. Posnetek je nastal v konfekcijskem delu, za strojem pa je ena najmlajših delavk, ki ji gre delo kar lepo od rok. Žal je bila malce skrivnostna in za njeno ime in priimek nismo izvedeli. (Foto: G. R.)

Uspešni mladi literati

Eden redkih krožkov, ki je lani na srednji šoli tekstilne usmeritve v Metliki zares zaživel, je bil novinarsko-literarni krožek. Tudi letošnje šolsko leto je začel z delom že takoj na začetku, vanj pa je sedaj vključenih 13 deklet in en fant. Vendar pa je za krožek veliko zanimanje, zlasti v prvih letnikih, tako da vedno znova prihajajo novi člani. »Seveda pa ni vse le želja, ampak je pomembna tudi zmožnost literarnega ustvarjanja,« pove mentorica, sicer pa profesorica slovenščine v šoli Biserka Mirtič.

V letošnjem šolskem letu so se člani odločili, da bodo pisali reportaže o šoli, ki praznuje 20 let delovanja, pa o tovarni Beti, posebno o problematiki, ki se tiče tudi njihove šole, o obrtnikih, ki delajo s tekstilom, upokojencih in še marsičem. Pripravljajo se tudi na Cankarjevo literarno nagrado, mnogi pišejo pesmi in črtice, štirikrat na leto pa izdajo glasilo učiteljev in učencev Zvita nit, ki ga sami tudi likovno opremijo, tako kot svoje številne literarne izdelke.

Ko Biserka našteva vse to delo, ne pozabi omeniti, da je lanska 3. številka Zvite niti nastala v sodelovanju s srednjo šolo družboslovne usmeritve Edvard Kardelj iz Črnomlja oz. z uredniškim odborom njihovega šolskega glasila Mozaik. »To skupno glasilo je bilo izredno pohvaljeno,

zlasti še, ker je nastalo v enem dnevu, mladi novinarji pa so imeli vlogo »vojnih poročevalcev«, saj so poročali o obrambnem dnevu,« pove Mirtičeva.

Moto novinarsko-literarnega krožka je, da se odpirajo navzven, da se uveljavijo tudi šola in učenci s podeželja. Da pa jim je to že uspelo, je dokaz že to, da sta Marica Colarič in Natalija Volf na natečaju SGP Pionir iz Novega mesta z naslovom »Moj odnos do gradbeništva« prejeli v skupini srednjih šol prvi dve nagradi. Pesem Višnje Lukšič pa je bila pred kratkim objavljena v reviji Mentor. Lani so bili dvakrat objavljene tudi na zbor mladih literarnih ustvarjalcev Slovenije.

Biserka pohvali, da v krožku enakovredno sodelujejo učenci, ki jim je mate-

rin jezik bodisi slovenščina bodisi hrvaščina. Ker pa je šola slovenska, vsi ustvarjajo v slovenščini. Pri tem pa učencem onkraj Kolpe radi z nasveti pomagajo Slovenci. In da je njihovo delo lahko kljub vsemu uspešno, dokazujeta prav Colaričeva in Lukšičeva, ki sta kljub temu, da sta se začeli slovenski jezik učiti šele v srednji šoli, dosegli uspeh, s katerim se v tekstilni šoli radi pohvalijo.

Zdravilo proti sevanju?

Vprašanje, kako bi se človeštvo lahko zaščitilo pred radioaktivnim sevanjem, je znova zelo pereče. Tako so tačas postale študije, delovanje in razprave o najnovejših raziskavah japonskih strokovnjakov osrednja tema, piše zahodnonemški Die Welt. Znanstveniki univerze v Tokiu so po obsežnih študijah odkrili organsko kemično spojino, ki bi lahko sesalce, torej najverjetneje tudi človeka, obvarovala pred radioaktivnim sevanjem. Tačas pa še skušajo ugotoviti, ali spojina le varuje celice in tkivo pred vplivom žarčenja ali pa ga lahko tudi zmanjša.

Kot je novinarjem pred nedavnim povedala Junko Macubara, so miši, na katere so predhodno učinkovali z dozo sevanja 7,2 graya, v 80 odstotkih sevanje preživele, če so jim predhodno vbrizgnili to organsko kemično spojino. Živali, ki jim spojine niso vbrizgnili, pa so poginile. Učinek takšne zaščite pred sevanjem pa še ni v celoti biokemično pojasnjen. Spojini pri poskusih na živalih dodajajo kot kovini kadmij ali mangan. Doslej je že bilo znano, da ima podobne lastnosti zaščite pred

sevanjem tudi cink, ki ga ob povečanem sevanju v okolju lahko dodajamo pitni vodi s soljo. Znanost pospešeno išče takšno najustrežnejše zdravilo, da bi ga ponudila tržišču. Po njem bi lahko segali tudi tedaj, ko se bojimo posledic sevanja ali različnih okvar po rentgenskih preiskavah.

Obetajoče rezultate na miših je prav gotovo mogoče prenesti na človeka, kajti živali so za sevanje bolj občutljive kot človek. Da pa bi lahko čimbolj natančno ugotovili, kako vpliva zdravilo na človeka in kako ga ščiti pred sevanjem, so že opravili vrsto poskusov na celičnih kulturah človekovih jeter, ledvic in žlez.

Pri tem morajo upoštevati tudi to, da sta kadmij in mangan v določenih koncentracijah za celoten človeški organizem strupena. Toda doslej v celičnih kulturah niso opazili škodljivih stranskih učinkov, tega še ne znajo znanstveno razložiti.

Te najnovejše japonske raziskave kažejo, da obstaja upanje, da bo znanost v kratkem našla sredstvo, ki nas bo varovalo pred večjo radiacijo. Gotovo pa se človek nikoli ne bo mogel zaščititi pred sevanjem tako, kot so že naravno zaščiteni določeni insekti, ki na primer ne poginejo tudi pri dozi 10 sievertov, kar bi v starih enotah pomenilo 1000 remov, in kar je dvakrat toliko, kot lahko preživijo sesalci in ljudje.

ALI JE MOGOČE, DA SEM TAKO LEPA? — Klotilda Zračnikova je globoko sklonila glavo, zazrla se je v lastno podobo in ugotovila, da je kar v redu. »Nikoli nisem razmišljala o shujševalni kuri, ker se pretirano ne bašem, saj moji osebni dohodki ne dovoljujejo, da bi večkrat obiskovala samopostrežne in druge, v Metliki sicer slabo založene trgovine,« je povedala našemu fotografu M. R. Mi lahko dodamo samo to, da je Zračnikova res izjemna otrok matere narave, in da bi jo raje videli v naši pisarni, kot pa v Vezilu. (Foto: M. R.)

VEZILO je glasilo delovnih ljudi Beti in Kometa. Ureja ga uredniški odbor: Toni Gašperič, glavni in odgovorni urednik, Alenka Badovinač, Janko Bračička, Miomir Čikič, Irena Flajnik, Jože Gerkišič, Dragica Končar, Mojca Konda, Ljilja Maršič, Jure Matekovič, Vida Šegina Matkovič, Branko Matkovič, Tone Omerzel, Dušan Rus, Matjaž Rus, Sonja Zorc in Marjetka Žele. Tehnični urednik: Janez Pezelj.

VEZILO izhaja v nakladi 2300 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Grafična priprava DIC Novo mesto, tiska TISKARNA Novo mesto.

Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, 68330 Metlika, telefon. 58 170.

VEZILO je po mnenju Republiškega komiteja za informiranje SRS oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov.

SKRB ZA HRANO V PRAVIH ROKAH — Tudi v Dobovi imamo svojo menzo, kjer pač, kakor znamo in hočemo, skrbimo za naše vsakodnevne tople obroke. V temeljni organizaciji konfekcija v Dobovi skrbi za hrano Katica Deržič, ki jo vidimo v »elementu«. (Foto: G. Rovan)

KDO JE LAHKO KOMUNIST?

Obljubili smo. Obljuba pa dela dolg.

Na pomolu je tretja knjiga humoresk Tonija Gašperiča. Izšla naj bi v začetku prihajajočega 1987. leta.

— Naslov?

— Kdo je lahko komunist?

— Kdo bo knjigo založil?

— Najverjetneje metliška Obrtna zadruga. Tako so obljubili.

— Izbor je že napravljen?

— Je. To delo je opravil novinar Janez Pezelj, tehnično jo bo opremil Dule Pezelj, ilustracije bo naredil Branko Babič. To je že stara ekipa. Na svetlo je dala že Humoreske in knjigo Ljudje z zaščitenimi hrbti.

— V knjigi Kdo je lahko komunist? bodo humoreske, kajne?

— Seveda. Triinpetdeset jih bo. Nič več, čeprav jih imam ogromno napisanih, knjiga bi bila lahko veliko debelejša, a nam gre bolj za kvaliteto kot kvantiteto. Od bralca ne moreš pričati,

da bo dolgo vzdržal ob knjigi, četudi gre za humor oziroma satiro.

— Se ti ne zdi, da izhajaš prepegosto?

— Prve Humoreske so bile prodane v rekordnem času, Ljudje z zaščitenimi hrbti pa sploh niso bili v knjigarnah. Beti, ki je knjigo založila, jih je razdelila.

— Si imel kaj težav?

— Dvakrat me je bolel zob. Pri nas imamo humoristi proste roke, veliko svobode. Ne verjamem, da je bil že kdo v kehi.

— Se ti ne zdi naslov Kdo je lahko komunist? nenavaden za knjigo homoresk?

— Ne. Knjigi sem dal naslov tako zato, ker bo v njej tudi homoreska Ate, kdo je to komunist? Bila je že objavljena v Dolenjskem listu. Sploh bodo v knjigi v glavnem humoreske iz imenovanega tednika. Niso slabe in imajo velik odziv.

J. P.